

Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu

Zrozumieć starość

Agnieszka Neumann-Podczaska
Sylwia Kropińska
Marta Lewandowicz-Umyszkiewicz
Katarzyna Stachnik
Katarzyna Wieczorowska-Tobis

Poznań 2019

Zrozumieć starość

Agnieszka Neumann-Podczaska
Sylwia Kropińska
Marta Lewandowicz-Umyszkiewicz
Katarzyna Stachnik
Katarzyna Wieczorowska-Tobis

Korekta
Grażyna Dromirecka

Skład, łamanie i projekt okładki
Bartłomiej Wąsiel

Zdjęcie na okładce: *Sławomir Tobis*

© Copyright by Uniwersytet Medyczny im. Karola Marcinkowskiego w Poznaniu,
Poznań 2019.

ISBN 978-83-7597-393-8

Fundusze Europejskie
Wiedza Edukacja Rozwój

**Rzeczpospolita
Polska**

Unia Europejska
Europejski Fundusz Społeczny

Projekt współfinansowany ze środków Unii Europejskiej w ramach Europejskiego Funduszu Społecznego i wdrażany w ramach Programu Operacyjnego Wiedza Edukacja Rozwój 2014–2020, zgodnie z umową o dofinansowanie nr POWR.03.01.00-T006/18

WYDAWNICTWO NAUKOWE
UNIWERSYTETU MEDYCZNEGO
IM. KAROLA MARCINKOWSKIEGO
W POZNANIU

ul. Bukowska 70, 60-812 Poznań
www.wydawnictwo.ump.edu.pl

Ark. wyd. 8,5. Ark. druk. 9,8.
Format B5. Zam. 183/19.
Przekazano do druku we wrześniu 2019.

Spis treści

Zrozumieć starość	5
Starzenie się społeczeństwa polskiego. Co nas odróżnia od innych krajów Europy?	6
Specyfika chorobowości w starości, czyli jak chorują osoby starsze i dlaczego chorują inaczej?	8
Zmiany wynikające z procesu starzenia występują u wszystkich osób w pewnym wieku	9
Typowe cechy chorób w starości	11
Rola opiekuna w poprawie bezpieczeństwa leczenia osoby starszej .	21
Komunikacja z chorym z otępieniem (demencją)	40
Dieta osób starszych	55
Aktywność osób starszych: dlaczego trzeba i warto być aktywnym? .	87
Ćwiczenia — zestaw 1	97
Ćwiczenia — zestaw 2	102
Sposoby radzenia sobie ze stresem, w tym ze stresem związanym z opieką (co robić, żeby nie doszło do zespołu wypalenia?)	108

Zrozumieć starość

Osoby starsze chorują inaczej. Nie tylko dlatego, że w ich organizmie procesy chorobowe współlistnieją ze zmianami wynikającymi z procesu starzenia, ale również dlatego, że ich organizmy inaczej odpowiadają na obecność chorób. Często więc zapalenie płuc przebiega bez gorączki, a zawał — bez obecności typowego bólu w klatce piersiowej. Co więcej, upadek u osoby starszej może prezentować różne problemy, takie jak np. anemia (czyli niski poziom hemoglobiny we krwi), pogorszenie czynności serca (i mniej sprawne przepompowywanie krwi, a więc niedokrwienie narządów) czy interakcje leków i zmieniony ich efekt. Powoduje to, że pacjent starszy zawsze, zwłaszcza jeśli choruje jednocześnie na kilka chorób, wymaga szczególnej uwagi i wnikliwej oceny od pielęgniarki czy lekarza, a od opiekuna dokładnej obserwacji i działania w postaci zgłaszania pojawiających się problemów na bieżąco personelowi medycznemu.

Starość nie czyha za rogiem. Nie jest czymś, co zdarza się nagle i co nie zdarzy się, jeśli nie będziemy o tym myśleć i rozmawiać. Wręcz przeciwnie — jeśli znamy, co dla naszego organizmu oznacza proces starzenia i jakie — wraz z wiekiem — zachodzą w nim zmiany, jesteśmy w stanie nie tylko przygotować samych siebie do starości, ale również lepiej zaopiekować się naszymi bliskimi, którzy są w zaawansowanym wieku. Ważna jest dieta, aktywność, nienadużywanie leków, ale też umiejętności opiekuna odpowiednio reagującego na problemy starszych podopiecznych. Aby to było łatwiejsze spróbujmy *zrozumieć starość*...